

HŌNGONGOI 2019

**HE ARATOHU MĀ TE
RANGATIRĀ O TE
WHARE MŌ TE EQCOVER**

I TĒNEI ARATOHU

He aha te EQCover?	4
He aha ngā mea e rīangatia e te EQCover?	6
He aha ngā mea kāore i te rīangatia e te EQCover?	8
He pēhea te whānui o EQCover?	10
Te tuku i tētahi kerēme EQC	15
Te whakatau i tētahi kerēme	15
Te whāititanga me te whakakorenga o te EQCover	16
Tō rīanga tūmataiti	17
E ahatia ana e mātau ngā mōhiohio ka kohia e mātau	18
Mō ētahi atu mōhiohio	20

He reo māmā tō tēnei aratohu mō te rīanga aituā taiao a te Kōmihana Rūwhenua, ki te EQCover.

Me ū te Kōmihana Rūwhenua (EQC) ki te Ture Kōmihana Rūwhenua 1993 (te Ture) me ngā waeture hāngai. He nui ake te mana o ēnei ki ngā kōrero o tēnei aratohu.

Mō ētahi atu mōhiohio mō te EQCover me tētahi hono ki te Ture Kōmihana Rūwhenua 1993, haere ki tā mātou paetukutuku (eqc.govt.nz).

HE AHA TE EQCOVER?

Ka tuku rīanga aituā taiao te EQC mō ngā whare noho, whenua hoki, e kīia ana ko te EQCover.

Ka whiwhi noa i te EQCover mō tō whare noho me te whenua mēnā he kaupapahere rīanga tūmataiti whaimana tāu mō tō whare noho e whai ana i te rīanga ahi (he pērā te nuinga).

Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupupuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāianeī, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

Kei roto i tō moni whāngai ki tō kamupene rīanga tūmataiti ko te moni whāngai mō te EQCover.

Mō te EQCover, ka utua atu e te EQC ki tētahi tapeke mōrahi o te rīanga (tirohia te wāhanga "Ngā pōtae inihua" i raro).

E ai ki ngā whakaritenga i raro i te Ture, e wātea ana te EQCover tae ake ki ngā pōtae mō ia tūkinotanga nā te aituā ao tūroa, engari me whai i tētahi kaupapahere rīanga tūmataiti whai mana i taua wā.

Ko te rahinga utu o ngā tūkinotanga i runga ake i ngā pōtae EQC ka riro mā tō rīanga tūmataiti hei utu.

Ka tangohia mai he moni tūmā (excess) ina whakatauhia tō kerēme EQC (tirohia te wāhanga "Ngā moni tūmā" i raro).

Ngā aituā taiao e kapihia ana

Ka inihua a EQCover i ngā whare noho, nga taonga* me te whenua mai i te ngaronga, tūkinotanga nā te rū, horo, pahū puia, ngāwhā me te ngaru taitoko.

Ka rīangatia e te EQCover tō whenua mō ngā tūkinotanga āwhā, waipuke hoki.

Ka rīanga anō mō te weranga ka pupū ake nā ēnei aituā.

Mēnā kāore e tūkinohia tō whare noho i muri i tēnei o ēnei aituā ao tūroa, engari tērā pea ka tūkinohia nā tētahi o ēnei, ka hāngai anō pea te EQCover.

*Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupupuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāianeī, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

HE AHA NGĀ MEA E RĪANGATIA E TE EQCOVER?

KA
WHAKAMAHIA E
TE TURE TE KUPU
"DWELLING" MŌ TĒTAHI
WĀHI WHARE MOTUHAKE, KA
TAEA RĀNEI TE WHAKAMAHI
RĀNEI HEI KĀINGA, KĀINGA
HARAREI RĀNEI. I TĒNEI
ARATOHU KA WHAKAMAHIA
TE KUPU "KĀINGA" KAUA
TE "NOHOANGA"
(DWELLING).

Ka rīangatia pea e te EQCover ēnei e whai ake, e ai ki te ūnga o ngā whakaritenga o te Ture.

NGĀ WHARE NOHO

Tae atu ki:

- tō kāinga, kāinga hararei rānei
- tētahi kāinga kotahi, neke atu rānei i roto i te whare kotahi (hei taura, he poraka whareiti)
- ngā whare wehekē e whakamahia ana e ngā kainoho o te kāinga (hei taura, ngā hēte, karati rānei)
- ō ratonga (hei taura, ngā paipa wai me ngā taura hiko) e rato ana i tō kāinga, ā, kei roto i te 60 mita mai i tō kāinga.

TAONGA

Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupapuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

Mēnā e āta whakarerea ana e tō kamupene rīanga tūmataiti ētahi taonga whāiti, kāore aua taonga e inihuatia e te EQCover.

WHENUA

Ka inihuatia e te EQCover te whenua kei raro i tō mana, me te whenua:

- kei raro i tō kāinga, i ngā whare o waho (hei taura, he karāti, hēte rānei)
- iti iho i te waru mita mai i tō kāinga, i ngā whare o waho rānei
- he wāhanga o te ara tomokanga matua (hei taura, te ara kuhunga) tae atu ki te 60 mita mai i tō kāinga. Kāore e uru ki te inihua ngā mata horihori pērā i te raima, tā rānei e kapi ana i te ara kuhu.

Kei roto anō i te EQCover mō te whenua:

- ngā piriti me ngā karawata kei roto i ngā wāhi i runga ake
- ētahi pātū pupuri me ētahi atu pūnaha tautoko e waiwai ana hei tautoko, pare rānei i tō kāinga, ngā whare o waho, whenua rānei kua rīangatia (tae atu ki te ara tomokanga matua).

**HE AHA NGĀ
MEA KĀORE I TE
RĪANGATIA E TE
EQCOVER?**

Kāore e inihuatia e te EQCover ngā:

- 1** Rawa kikokiko-kore (hei tauira, ngā mōhiohio kei runga rorohiko)
- 2** Ngā rei, ngā kōhatu puiaki, moni, ngā mahinga toi, punga, tuhinga, pane kuini* rānei
- 3** Motoka, wāhanga rānei o ngā motoka
- 4** Tauaru, wāhanga rānei o ngā tauaru
- 5** Poti, ētahi atu waka wai rānei, ngā wāhanga rānei o ngā poti, waka wai rānei
- 6** Waka rererangi, tētahi mea i roto, mō runga rānei i tētahi waka rererangi
- 7** Pahūtanga
- 8** Uru rākau, ngahere, rākau, tipu, otaota rānei
- 9** Huanga kai (me ngā rākau huarākau, waina hoki) ngā huanga kai rānei kua hauhaketia
- 10** Kararehe, tae atu ki ngā kararehe pāmu, mōkai hoki
- 11** Papa tēnehi, ahakoa kei roto, kei waho rānei, ā, ahakoa te momo papa
- 12** Tauranga poti, wāpu, taunga rānei
- 13** Rori, tiriti, ara kuhunga, ara hīkoi rānei. Engari kei te inihuatia pea ētahi momo whenua i raro i tō ara tomokanga matua (hei tauira, i raro i tō ara kuhunga) e te EQCover mō te whenua
- 14** Ara pereki, ētahi atu papa waihanga rānei
- 15** Ngā piriti, karawata rānei kāore i te inihuatia e EQCover mō te whenua**
- 16** Ngā pātū pupuri kāore i te inihuatia e EQCover mō te whenua**
- 17** Ngā puni, aukati wai, taiapa, ngā pōhi**
- 18** Ngā hikuwai, hōpua kaukau, kauranga, wai koropupū, taika, pourewa wai** rānei
- 19** Ngaronga nā te tāhae, taruweku, ngaronga monihua rānei, i muri i tētahi aituā ao tūroa
- 20** Utu o te noho ki wāhi kē mō te wā poto i muri i tētahi aituā ao tūroa
- 21** Ko ngā taonga* e whakamahia anake, i te nuinga wā rānei mō ngā kaupapa arumoni.

*Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupapuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

**Ka taea ngā mea 15 ki te 18 te rīanga i ētahi āhuatanga (hei tauira, mēnā he wāhanga nō tō whare noho).

Ka inihuatia pea ngā taonga kua rārangitia i runga ake e tō kaupapahere rīanga tūmataiti.

HE PĒHEA TE WHĀNUI O EQCOVER?

NGĀ WHARE NOHO

Ka rīangatia e te EQC tō whare noho mō te wāriu whakakapinga atu ki te pōtae kua whakaahuatia i te wāhanga whai ake. Ka utua e te EQC ngā utu o te tapitapi, te waihanga anō i tō whare noho kia ōrite ki tōna āhua hou (ka whakahāngaitia hoki kia ū ki ngā ture hāngai).

TAONGA

Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupapuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

Atu ki tēnei rā, ka rīangatia e EQC ō taonga mō te wāriu whakakapinga atu ki te pōtae kua whakaahuatia i te wāhanga whai ake. Engari, mēnā kua rīangatia ō taonga mō te weranga i raro i tō kaupapahere rīanga tūmataiti mō te āhuatanga iti iho, ka pērā anō te rīanga a te EQC i aua taonga. Hei tauira, mēnā e rīangatia ana ō taonga i raro i tētahi kaupapahere rīanga tūmataiti mō te inihua, ka inihua pērātia anō tō EQCover.

WHENUA

Ka tātaitia e te EQC tō whakataunga kerēme whenua e ai ki ngā utu whakapai i te whenua me ngā piriti, karawata, pātū pupuri, pūnaha tautoko i tūkinohia, i ngaro rānei. I ētahi āhuatanga ka whakaritea te whakataunga kerēme whenua e ai ki te hekenga o te wāriu o te whenua.

Ka whakaritea tēnei rahinga e ai ki te pōtae mō te inihua whenua e whakaahuatia ana i te wāhanga whai ake.

NGĀ PŌTAE MŌ TE INIHUA

Ngā whare noho

Mai i te 1 o 2019 ka āhei atu koe ki te EQCover mō te wāriu atu ki te \$150,000 (+ GST) mō tētahi whare noho. Ka hāngai tēnei ki ngā kaupupuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

Ka utu te EQC tae ake ki tētahi pōtae he iti iho i taua rahinga mēnā e kī ana tō kaupapahere rīanga tūmataiti:

- He rahinga whakakapi ka inihuatia mō te weranga e iti ana i te \$150,000 (+ GST), tērā rānei
- He rahinga e inihuatia ai tō whare noho i raro i te Ture he iti iho i te \$150,000 (+ GST).

I te wā i whakaaetia te kaupapahere rīanga, i whakahōtia rānei, i kī atu pea koe ki tō kamupene rīanga neke atu i te kotahi te kāinga i roto i te whare noho kotahi. I taua āhuatanga ko te pōtae koinā te maha o ngā kāinga (i whakamōhiohia atu e koe ki tō kamupene rīanga) ka whakarea mā te \$150,000 (+ GST).

Ngā taonga

Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupupuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

Mō aua whare kāore anō kia whakahoutia te kaupapahere, ko te rahinga nui rawa ka utua e EQCover mō ngā rawa whaiaro he:

- \$20,000 (+ GST) mō ia kerēme, tērā rānei
- Ko te rahinga i whakatauhia i roto i tō kaupapahere rīanga, mēnā he iti iho tērā i te \$20,000 (+ GST) mō ia kerēme.

Whenua

Ko te rahinga mōrahi ka utua e te EQCover mō tō whenua mō ia kerēme ko te uara inihua o ngā piriti, karawata, pātū pupuri hoki kua rīangatia i tūkinohia me te uara o te mea iti rawa o:

- Whenua
- 4,000 mita pūrua rānei o te whenua i te wāhi i tūkinohia, tērā rānei
- Ko te rahinga iti rawa o te wāhi o te whare noho i te takiwā e noho ana koe.

NGĀ MONI TŪMĀ

Pērā anō i ngā kaupapahere tūmataiti, me tuku moni tāpiri koe ki te utunga rahinga mō te kerēme EQC. E kīia ana tēnei moni tāpiri he moni tūmā, ka mutu ka tangohia mai ina whakatauhia tō kerēme. Kei raro ngā taipitopito mō te āhua o te tātai i ngā moni tūmā.

Ngā whare kotahi te kāinga

	MONI TŪMĀ (% O TE UTUNGA RAHINGA)	MONI TŪMĀ ITI RAWA	MONI TŪMĀ NUI RAWA
Kāinga	1%	\$200	\$1,725
Whenua	10%	\$500	\$5,000
Ngā Taonga*	–	\$200	\$230**

Ngā whare neke atu i te kotahi ngā kāinga

Mō ngā whare noho, ka tangohia e EQC te moni tūmā o te 1%. Ko te moni tūmā iti rawa he \$200 ka whakarea mā te maha o ngā kāinga kei taua whare (kua whakamōhiohia ki te kamupene rīanga tūmataiti).

Mō te whenua, ka tangohia e EQC te moni tūmā o te 10%. Engari, ko te moni tūmā iti rawa he \$500 ka whakarea mā te maha o ngā kāinga (kua whakamōhiohia ki te kamupene rīanga tūmataiti) i roto i te whare noho kei runga i taua whenua. Ko te moni tūmā nui rawa he \$5,000.

*Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupapuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

** Mō ngā kerēme me te kore wāhanga whare ko te moni tūmā nui rawa he \$200.00.

Kua tūkinohia tō kāinga me ō taonga whaiaro

Mō ngā kaupapa moni tūmā, ko te whakarite a EQC mō ngā tūkinotanga whare, taonga-* hoki nō te kerēme kotahi (arā, kei roto, kei runga rānei i te whare kotahi, ā, i ahu mai te tūkinotanga i te aituā taiao kotahi).

Mō ngā kerēme ina eke te wāriu tapeke o te tapitapi whare me ngā taonga hāngai i whakatauhia ki te \$20,000, iti iho rānei mō te kerēme, he \$200 te moni tūmā mō ia kerēme whai mana i pā mai he tūkinotanga. Mēnā ka neke atu te tapeke katoa i te \$20,000 mō te kerēme, he %1 te moni tūmā o taua wāriu tapeke.

Mēnā he iti iho te tapeke i whakatauhia i te moni tūmā

Mēnā ka taea ō taonga te tapitapi, whakakapi rānei mō te rahinga iti iho i te moni tūmā, kāore e utua e EQC he paku aha. Māu tonu e whakaea ngā utu tapitapi, whakakapinga rānei.

*Mai i te 1 o Hōngongoi 2019 kua kore a EQC e inihua i ngā taonga, e whai pānga ana ki ngā kaupupuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

TE TUKU I TĒTAHI KERĒME EQC

Mēnā kua tūkinohia tō kāinga, whenua rānei e tētahi aituā taiao, ehara i te mea me wawe tō tuku kerēme EQC. Atu ki te rua tau te wā ki a koe whai muri i tētahi aituā taiao i tūkinohia i tō whare ki te whakamōhio mai i a mātau mō te tūkinotanga. Engari, e whakatenatena ana mātau i ngā kaikerēme katoa kia tāpaetia ā rātau kerēme i roto i te toru marama, ina taea. Ka whai pānga pea te wā mō te tuku kerēme ki te kaha o te EQC ki te aromatawai tika i te kerēme.

Mō ētahi atu mōhiohio me pēhea te tuku kerēme, tirohia 'He aratohu ki tō kerēme ki te EQC.' Ka taea e koe tēnei te tikiake i tā mātau paetukutuku (eqc.govt.nz), waea rānei ki 0800 DAMAGE (0800 326 243) kia tukuna atu ai he tārua ki a koe.

TE WHAKATAU I TĒTAHI KERĒME

I muri i te taenga atu o tō kerēme ka whakapā atu te EQC ki a koe ki te aromatawai i te tūkinotanga.

Ka tona pea e mātau he kaiwāriu rēhita hei wāriu i tō whenua i tūkinohia.

Mēnā he tino nui te tūkinotanga, kei te whakaraerae rānei i ō rawa, ka whakaritea pea e te āteha he pūrongo kaipūkaha.

Ka whakaritea anō pea e mātau tētahi tatau utu mō te tapitapi, whakakapi hoki/rānei i ngā rawa i tūkinohia.

Mō ētahi atu mōhiohio me pēhea te tuku kerēme, tirohia 'He aratohu ki tō kerēme ki te EQC.'

TE WHĀITITANGA ME TE WHAKAKORENGA O TE EQCOVER

KA WHAKAWHĀITIHIHA PEĀ E EQC TE EQCOVER

Mēnā kei te noho mōrea tō tekighana, ka whakawhāitihia pea e te EQC te rahinga o te EQCover e taea ai.

Ka whakawhāitihia anō pea e te EQC te EQCover mēnā kua kerēme kēhia tētahi kerēme mō te tūkinotanga horo (tūkinotanga ki te whenua nā te āwhā, waipuke rānei). Ka whakatauhia pea e te EQC he whāititanga mēnā ki ōna whakaaro ka taea taua tūkinotanga te ārai e koe (te rangatira o mua rānei).

I ēnei āhuetanga, ka tukuna e te EQC he pānui whāititanga mō te EQCover ki te rangatira o te whare. Ka tuhia anō te whāititanga ki te Tiwhikete o te Taitara ki te tekighana. Ka taea te tuhi ki te EQC ahakoa te wā me te tono kia tangohia te whāititanga.

KA WHAKAKOREHIA PEĀ E TE EQC TE EQCOVER

Mēnā ka utua e te EQC te rahinga whānui o te EQCover mō tētahi kerēme, ka whakakorehia pea te EQCover mō taua tekighana mēnā kāore i tapitapihia, whakapakihia rānei ngā tūkinotanga i taua tekighana. I tēnei āhuetanga, ka tukuna he pānui e te EQC ki te rangatira. Ka tuhia anō te whakakorenga ki te Tiwhikete o te Taitara ki te tekighana.

Mēnā ka whakakorehia tō EQCover, ka taea e koe te tuhi ki te EQC me te tono kia tīmatahia anō te EQCover ina oti ana nga tapitapitanga, whakakapinga ki te tekighana.

TŌ RĪANGA TŪMATAITI

Te tiki rīanga tāpiri

Me whakapā atu ki tō kairīanga tūmataiti ki te kōrero mō ngā inihua ka taea e rātau te tuku mō ngā tūkinotanga i runga ake i ngā pōtae EQC.

Me kōrero atu koe ki tō kamupene rīanga mēnā e hiahia ana koe:

- ki te rīanga i tētahi whare neke atu i te kotahi te kāinga kei roto
- He EQCover e iti iho i te \$100,000 (+ GST) o tō kāinga*
- ki te whakarite inihua tāpiri i runga ake i te EQCover.

* Mai i te 1 o 2019 ka āhei atu koe ki te EQCover mō te wāriu atu ki te \$150,000 (+ GST) mō tētahi whare noho. Ka hāngai tēnei ki ngā kaupapuri inihua i te huritau o te kaupapahere onāiane, ā, ko te tikanga ko te rā whakahou tērā, mēnā ka whiwhi rānei koe i tētahi kaupapahere hou.

E AHATIA ANA E MĀTAU NGĀ MŌHIOHIO KA KOHIA E MĀTAU

Ka kohia e EQC ngā mōhiohio mō te kaupapa o te whakahaere i te Ture EQC, e whakahaere ana i ana mahi, ā mō te takatū, urupare me te whakaora mai i te aituā taiao.

I raro i te Ture EQC, kei te EQC te kaha ki te tuari mōhiohio mō ngā rawa me te iwi whānui, tae atu ki ngā kairianga tūmataiti, ngā tari kāwanatanga pērā i ngā kaunihera, ngā rōpū kē rānei.

Kei roto i tēnei ko ngā mōhiohio mō:

- ngā tūkinotanga aituā taiao ki tētahi tekiana me ngā kerēme i tukuna i raro i te Ture EQC e pā ana ki tētahi tekiana
- ngā utu i aromatawaitia mō te whakakapi, te whakahoki anō rānei i tētahi whare i tūkinohia, ngā tikanga whakahoki me ngā rahinga whakataunga.

Ka whakaatu anō pea a EQC i ngā mōhiohio e ai ki ngā mōrea ki te hauora me te haumarua o te iwi whānui, o te tangata rānei.

E whakamaruhia ana ngā mōhiohio whaiaro e ngā whakaritenga e ai ki te Ture Matatapu 1993.

A photograph showing two men in a kitchen. The man in the foreground is seen from the back, wearing a bright yellow high-visibility vest with the words "EARTHQUAKE COMMISSION" printed in black capital letters. He is wearing a blue and white checkered shirt. The man in the background is wearing a blue bucket hat and a brown t-shirt, and is smiling. The kitchen features a brick wall, a stainless steel range hood, and white cabinets with glass doors. The scene is brightly lit, suggesting an indoor setting with natural light.

EARTHQUAKE
COMMISSION

MŌ ĒTAHI ATU MŌHIOHIO

- Haere ki eqc.govt.nz
- Waea ki 0800 DAMAGE (0800 326 243)
- Tuhi ki EQC, PO Box 311,
Te Whanganui a Tara, 6140

Mēnā ehara ko te reo Ingarihi tō reo tuatahi ka taea e koe te tono mō tētahi kaiwhakamāori reo, koreutu ki a koe, mā te waea ki te EQC i 0800 DAMAGE (0800 326 243).